

Wymagania podstawowe: oceny dopuszczająca i dostateczna. Wymagania ponadpodstawowe: oceny dobra, bardzo dobra, celująca
Wymagania edukacyjne do podręcznika *Oblicza geografii 3. Podręcznik liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony*, Nowa Era

Klasa 3 LO, Klasa 4 TL

Nr	Temat lekcji	Poziom wymagań				
		Dopuszczający (konieczny)	Dostateczny (podstawowy)	Dobry (rozszerzający)	Bardzo dobry (dopełniający)	Celujący (wykraczający)
I. Położenie oraz środowisko przyrodnicze Polski						
1.	Lekcja organizacyjna					
2.	Położenie i granice Polski	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski podaje długość granic Polski z poszczególnymi krajami podaje długość linii brzegowej podaje całkowitą długość granic oraz powierzchnię kraju 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia charakterystyczne cechy położenia matematycznego fizycznogeograficznego i geopolitycznego Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> opisuje główne cechy terytorium i granic Polski na podstawie map: tematycznej i ogólnogeograficznej 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> ocenia konsekwencje położenia matematycznego, fizycznogeograficznego i geopolitycznego Polski 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> analizuje zmiany terytorium oraz granic państwa polskiego na przestrzeni dziejów
3.	Dzieje geologiczne obszaru Polski	<ul style="list-style-type: none"> wymienia jednostki tektoniczne Europy wskazuje jednostki tektoniczne Polski na mapie tematycznej podaje przykłady surowców mineralnych występujących w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia budowę geologiczną Polski na tle struktur geologicznych Europy na podstawie mapy geologicznej Europy przedstawia jednostki tektoniczne Polski na podstawie mapy tematycznej omawia występowanie surowców mineralnych na podstawie mapy tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej obszaru Polski omawia budowę geologiczną Karpat Zewnętrznych i Karpat Wewnętrznych na podstawie przekroju geologicznego umieszczonego w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tabelę stratygraficzną porządkuje chronologicznie wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski wyjaśnia, w jakich warunkach geologicznych powstały wybrane surowce mineralne 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, że położenie geologiczne Polski na kontynencie europejskim jest szczególne
4.	Złodowacenia w Polsce. Formy i utwory czwartorzędowe	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy złodowaceń, które wystąpiły na obszarze Polski wskazuje krainy geograficzne objęte złodowaczeniami na mapie ogólnogeograficznej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg i zasięg złodowaceń w Polsce na podstawie mapy tematycznej opisuje formy rzeźby młodoglacjalnej podaje przykłady górskich form polodowcowych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia złodowacenia, które wystąpiły na obszarze Polski przedstawia wpływ złodowaceń na rzeźbę powierzchni Polski na podstawie mapy w podręczniku wyjaśnia różnicę między krajobrazem staroglacjalnym a młodoglacjalnym 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski na przykładzie Tatr wykazuje wpływ klimatu peryglacjalnego na rzeźbę Polski 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega strefowość form polodowcowych w północnej i środkowej Polsce

Geografia ZR

Wymagania edukacyjne

3-letnie LO, 4-letnie TL

5.	Cechy rzeźby powierzchni Polski	<ul style="list-style-type: none"> wymienia pasy rzeźby terenu charakterystyczne dla powierzchni Polski wymienia czynniki kształtujące rzeźbę terenu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski charakteryzuje pasy rzeźby terenu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski i ich wpływ na inne komponenty środowiska przyrodniczego na podstawie mapy ogólnogeograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje ukształtowanie pionowe powierzchni kraju na podstawie krzywej hipsograficznej wykazuje wpływ głównych orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje ukształtowanie powierzchni Polski z ukształtowaniem innych krajów europejskich
6.	Klimat Polski	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia astronomiczne, kalendarzowe i termiczne pory roku wymienia czynniki kształtujące klimat Polski odczytuje dane z klimatogramów 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy klimatu Polski na podstawie map tematycznych wyróżnia masy kształtujące pogodę w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje regionalne zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w Polsce na podstawie danych liczbowych i map klimatycznych charakteryzuje klimat Polski na podstawie danych liczbowych i map klimatycznych 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje wpływ poszczególnych geograficznych czynników klimatotwórczych na klimat w Polsce charakteryzuje rodzaje wiatrów występujących w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje gospodarcze skutki ekstremalnych zjawisk atmosferycznych podaje przyczyny regionalnego zróżnicowania klimatu w Polsce ocenia gospodarcze konsekwencje zróżnicowania długości okresu wegetacyjnego w Polsce
7.	Bilans wodny Polski. Sieć rzeczna	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy bilansu wodnego na podstawie schematu wymienia najważniejsze elementy systemu rzecznoego Polski wymienia regiony narażone na częste powodzie wskazuje największe rzeki Polski na mapie ogólnogeograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy sieci rzecznej Polski i wyjaśnia jej zróżnicowanie na podstawie map tematycznych charakteryzuje największe rzeki Polski na podstawie dostępnych źródeł omawia znaczenie gospodarcze polskich rzek 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje składowe bilansu wodnego Polski w roku hydrologicznym opisuje rozmieszczenie zlewk i dorzeczy na obszarze Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej omawia cechy reżimu polskich rzek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach i gospodarcze skutki tego zjawiska wyjaśnia zmiany stanów wody oraz analizuje przyczyny i typy powodzi w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia relacje pomiędzy siecią hydrograficzną a innymi elementami systemu przyrodniczego Ziemi
8.	Jeziora. Wody podziemne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia obszary o największej koncentracji jezior na podstawie mapy ogólnogeograficznej wymienia typy genetyczne jezior i podaje przykłady wymienia rodzaje wód podziemnych (w tym mineralnych) wskazuje miejsca występowania wód mineralnych na mapie tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie przyrodnicze i gospodarcze jezior wymienia sztuczne zbiorniki znajdujące się w Polsce i wskazuje na mapie charakteryzuje wody podziemne w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne typy genetyczne jezior Polski na wybranych przykładach porównuje batymetrię jezior różnego typu przedstawia znaczenie sztucznych zbiorników wodnych omawia rozmieszczenie wód mineralnych i termalnych na podstawie map tematycznych Polski 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje rozmieszczenie i zasoby jezior w Polsce na podstawie map tematycznych i danych statystycznych analizuje przekrój przez basen artezyjski na przykładzie niecki warszawskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia stopień wykorzystania wód termalnych w gospodarce kraju
9.	Morze Bałtyckie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia największe wyspy Bałtyku i podaje ich przynależność państwową wymienia nazwy państw leżących nad Bałtykiem i wskazuje je na mapie wymienia przykłady flory i fauny 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy fizycznogeograficzne Morza Bałtyckiego podaje przyczyny niskiego zasolenia wód Bałtyku charakteryzuje florę i faunę Morza Bałtyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia genezę Morza Bałtyckiego charakteryzuje typy wybrzeży Morza Bałtyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje bilans wodny Morza Bałtyckiego analizuje zasolenie wód Morza Bałtyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia stan czystości wód Bałtyku oraz wyjaśnia przyczyny ich zanieczyszczenia

		Bałtyku				
10.	Gleby w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne typy genetyczne gleb występujących w Polsce wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych typów genetycznych gleb 	<ul style="list-style-type: none"> rozdzieli główne typy genetyczne gleb występujących w Polsce analizuje rozmieszczenie głównych typów genetycznych gleb wymienia gleby strefowe i niestrefowe występujące w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia uwarunkowania powstawania gleb w Polsce charakteryzuje wybrane profile glebowe wyjaśnia występowanie gleb strefowych i niestrefowych w Polsce omawia strukturę bonitacyjną gleb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych na proces powstawania gleb na obszarze Polski porównuje wartość użytkową gleb w różnych regionach Polski przedstawia stopień degradacji gleb w Polsce i sposoby ich ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przydatność rolniczą gleb w Polsce wskazuje sposoby zapobiegania erozji gleb w Polsce
11.	Świat roślin i zwierząt w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> wymienia typy lasów w Polsce charakteryzuje rozmieszczenie lasów w Polsce wymienia przykłady gatunków roślin i zwierząt chronionych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia granice zasięgów występowania wybranych gatunków drzew na podstawie mapy tematycznej podaje skład gatunkowy lasów w Polsce na podstawie wykresu charakteryzuje cechy świata roślinnego i zwierzęcego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne zbiorowiska roślinne na obszarze Polski i wyjaśnia uwarunkowania ich występowania opisuje funkcje i znaczenie lasów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny regionalnego zróżnicowania lesistości w Polsce przedstawia wpływ przejściowości klimatycznej na zasięg występowania wybranych gatunków drzew oraz strukturę gatunkową lasów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależności pomiędzy rozmieszczeniem określonych typów lasów a warunkami naturalnymi i działalnością człowieka
12./13.	Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości z rozdziału <i>Środowisko przyrodnicze Polski</i>					
II. Ludność. Urbanizacja						
14.	Podział administracyjny Polski	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie województwa i podaje ich nazwy wymienia stolice poszczególnych województw 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje podział administracyjny własnego województwa 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy podziału administracyjnego Polski na podstawie mapy administracyjnej 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany podziału administracyjnego Polski po II wojnie światowej 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia podział i kompetencje władz administracyjnych
15.	Liczba i rozmieszczenie ludności Polski	<ul style="list-style-type: none"> podaje czynniki wpływające na zmiany liczby ludności po zakończeniu II wojny światowej wymienia województwa o największym przyroście i największym spadku liczby ludności w ostatnich latach na podstawie mapy tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki decydujące o rozmieszczeniu ludności Polski przedstawia zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności Polski oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia wybranego województwa omawia zmiany tempa wzrostu liczby ludności Polski wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w rozmieszczeniu ludności Polski 	<ul style="list-style-type: none"> omawia regionalne zróżnicowanie zmian liczby ludności omawia przyczyny i konsekwencje zmian liczby ludności na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> prognozuje rozwój liczby ludności Polski na podstawie wskaźników demograficznych określa przyrodnicze i społeczno-gospodarcze skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności
16.	Struktura demograficzna ludności Polski	<ul style="list-style-type: none"> wymienia województwa charakteryzujące się najwyższym i najniższym współczynnikiem przyrostu naturalnego oraz najwyższym i najniższym współczynnikiem feminizacji na podstawie danych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przestrzenne zróżnicowanie przyrostu naturalnego na podstawie kartogramu wyjaśnia przyczyny niskiego współczynnika przyrostu naturalnego w miastach 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wartość przyrostu naturalnego w Polsce w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych omawia przyczyny zmian przyrostu naturalnego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny wyżu demograficznego w Polsce w latach 50. XX w. i jego skutki wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski następujące wraz z rozwojem gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje społeczno-gospodarcze skutki starzenia się polskiego społeczeństwa

		statystycznych				
		<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny starzenia się polskiego społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strukturę ludności Polski wg wieku i płci na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> w ostatnich latach oblicza wartość współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika feminizacji 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje piramidę wieku i płci ludności Polski w danym roku z piramidami wieku i płci ludności innych państw 	
17.	Migracje wewnętrzne i zagraniczne Polaków	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny migracji wewnętrznych i zagranicznych Polaków wymienia kraje, do których emigruje obecnie największa liczba Polaków podaje przykłady obszarów o dodatnim i ujemnym saldzie migracji wewnętrznych na podstawie map zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje regionalne zróżnicowanie salda migracji wewnętrznych w ostatnich latach na podstawie mapy określa kierunki współczesnych migracji wewnętrznych i zagranicznych Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje cechy i kierunki współczesnych migracji wewnętrznych Polaków oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego opisuje rozmieszczenie i liczebność Polonii na świecie na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia uwarunkowania oraz konsekwencje wewnętrznych i zagranicznych migracji Polaków analizuje okresowe zmiany salda migracji zagranicznych i wewnętrznych wyjaśnia przyczyny zmian salda migracji wewnętrznych i zagranicznych 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje prognozy dotyczące zmian migracji Polaków (wielkości i kierunków) ocenia zagrożenia związane z ruchami migracyjnymi ocenia falę migracji zagranicznych Polaków po wejściu do UE
18.	Struktura narodowościowa i wyznaniowa w Polsce. Grupy etniczne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce wskazuje rozmieszczenie mniejszości narodowych i etnicznych na mapie wymienia religie wyznawane w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega różnice między mniejszością narodową, mniejszością etniczną i grupą etniczną charakteryzuje wybraną grupę etniczną w Polsce na podstawie dostępnych źródeł omawia rozmieszczenie grup etnicznych w Polsce na podstawie mapy tematycznej omawia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia przedstawicieli poszczególnych wyznań na terenie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strukturę narodowościową i wyznaniową ludności Polski na podstawie danych statystycznych omawia najważniejsze cechy kulturowe grup etnicznych w Polsce na podstawie dostępnych źródeł opisuje główne grupy wyznaniowe w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia kulturowe aspekty zróżnicowania religijnego 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje korzyści lub problemy wynikające z zamieszkania kraju jednolitego narodowościowo
19.	Struktura zatrudnienia i problem bezrobocia w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wpływające na aktywność zawodową ludności w Polsce wymienia grupy ekonomiczne ludności w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> omawia aktywność zawodową ludności Polski na podstawie danych statystycznych charakteryzuje strukturę bezrobocia w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski od 1990 r. oblicza współczynnik aktywności zawodowej i współczynnik bezrobocia w Polsce wykazuje regionalne zróżnicowanie rynku pracy w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia uwarunkowania i konsekwencje zróżnicowania struktury zatrudnienia w Polsce przedstawia przyczyny i konsekwencje bezrobocia w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność struktury zatrudnienia Polski lub wybranych państw UE od poziomu rozwoju gospodarczego
20.	Stan zdrowia ludności Polski	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najczęstsze schorzenia przewlekłe dotykające Polaków wymienia czynniki wpływające na stan zdrowia ludności Polski 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny zróżnicowania stanu zdrowia ludności Polski przedstawia główne przyczyny zgonów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki różnicujące długość życia kobiet i mężczyzn w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia najczęstsze schorzenia przewlekłe i wykazuje ich zróżnicowanie regionalne ocenia skutki zróżnicowania stanu zdrowia ludności Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia dostępność i poziom usług medycznych w Polsce
21.	Sieć osadnicza	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy sieci 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje największe 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy sieci osadniczej i 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tendencje zmian układu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki zachodzące

	w Polsce	osadniczej <ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje miast wskazuje największe miasta Polski na mapie wymienia główne typy genetyczne kształtów wsi 	miasta w Polsce i ich rozmieszczenie <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strukturę funkcjonalną miast omawia czynniki wpływające na rozwój osadnictwa wiejskiego w Polsce 	jej rozwój w Polsce <ul style="list-style-type: none"> omawia układy przestrzenne polskich miast na podstawie fotografii omawia główne typy genetyczne kształtów wsi w Polsce 	sieci osadniczej w Polsce <ul style="list-style-type: none"> omawia hierarchię jednostek osadniczych w Polsce 	pomiędzy elementami środowiska przyrodniczego a strukturą osadniczą
22.	Urbanizacja w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany liczby ludności miast wg województw na podstawie mapy tematycznej przedstawia typy aglomeracji w Polsce i podaje ich przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przebieg procesów urbanizacyjnych w Polsce wyjaśnia przyczyny deglomeracji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce i jego przyczyny wyjaśnia uwarunkowania współczesnych procesów urbanizacyjnych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ procesów urbanizacyjnych na zmiany sieci osadniczej wyjaśnia, na czym polega proces reurbanizacji i podaje jego przykłady w Polsce ocenia skutki procesów urbanizacyjnych w Polsce wyjaśnia przyczyny zmian procesów urbanizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> prognozuje kierunek zmian związanych z urbanizacją interpretuje wskaźniki urbanizacji w Polsce i krajach UE
23.	Preferencje wyborcze Polaków. Organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne opcje polityczne w kraju wymienia organizacje pozarządowe w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady obszarów o najwyższym poparciu dla głównych opcji politycznych w Polsce na podstawie mapy podaje cechy organizacji pozarządowych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zróżnicowanie frekwencji wyborczej w Polsce omawia zasady działalności organizacji pozarządowych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki wpływające na preferencje wyborcze Polaków analizuje regionalne zróżnicowanie preferencji wyborczych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia stałe i zmienne czynniki wpływające na preferencje wyborcze Polaków oraz regionalne zróżnicowanie tych preferencji
24.	Bogactwo kulturowe Polski	<ul style="list-style-type: none"> wymienia obiekty kultury materialnej oraz obiekty z <i>Listy światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego UNESCO</i> w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pomniki historii Polski opisuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego UNESCO</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie obiektów kultury materialnej w przeszłości i w czasach współczesnych w wybranym województwie omawia najciekawsze obiekty kultury materialnej w swoim województwie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia dziedzictwo kulturowe różnych grup narodowościowych, etnicznych i religijnych w Polsce przedstawia potencjał kulturowy i naukowy Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wkład Polaków w rozwój cywilizacyjny świata
25./26.	Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości z rozdziału <i>Ludność. Urbanizacja</i>					
III. Rolnictwo						
27.	Czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki rozwoju rolnictwa wymienia typy rolnictwa wymienia regiony rolnicze w Polsce i wskazuje je na mapie 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje uwarunkowania rozwoju rolnictwa w wybranych regionach kraju charakteryzuje główne regiony rolnicze w Polsce na podstawie map tematycznych i danych statystycznych 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu rolnictwa w Polsce i jego konsekwencje 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ wybranych czynników przyrodniczych i pozapryrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce na podstawie map tematycznych 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę rolną państwa polskiego ocenia wybrane obszary w Polsce pod względem ich przydatności do produkcji rolnej
28.	Produkcja roślinna w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne obszary uprawy roślin w Polsce na podstawie map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strukturę upraw w Polsce charakteryzuje rozmieszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wielkość produkcji rolnej Polski na tle wybranych krajów świata na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przestrzenną strukturę upraw w Polsce i jej zmiany na podstawie map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> określa tendencje zmian w produkcji roślinnej w Polsce

		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia produkcję zbóż w Polsce na podstawie wykresu 	<p>upraw oraz wielkość produkcji głównych roślin w Polsce na podstawie map tematycznych i danych statystycznych</p>	<p>danych statystycznych</p>	<p>i danych statystycznych</p>	
29.	Chów zwierząt w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce i określa kierunki ich chowu • wymienia czynniki lokalizacji chowu wybranych zwierząt gospodarskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozmieszczenie i wielkość pogłowia głównych zwierząt gospodarskich w kraju na podstawie map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia uwarunkowania chowu zwierząt w Polsce • przedstawia przyczyny zmian w pogłowie wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce w ostatnich latach 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wielkość produkcji zwierzęcej w Polsce na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tendencje zmian w pogłowie zwierząt gospodarskich w Polsce • określa zależność między pogłowiem wybranych gatunków zwierząt gospodarskich a wielkością produkcji mięsa, mleka i innych produktów
30.	Integracja polskiego rolnictwa z rolnictwem UE	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne problemy polskiego rolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia bariery ograniczające rozwój polskiego rolnictwa • wymienia korzyści, które daje polskiemu rolnictwu członkostwo naszego kraju w UE 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany strukturalne w polskim rolnictwie, które zaszły po wstąpieniu naszego kraju do UE 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stan polskiego rolnictwa na tle pozostałych krajów UE 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski dotyczące korzyści, które może przynieść polskiemu rolnictwu uczestnictwo we wspólnej polityce rolnej UE
31.	Rybacktvo	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia akweny będące łowiskami dla polskiego rybactwa morskiego • wymienia porty morskie i rybackie polskiego wybrzeża na podstawie mapy tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stan floty rybackiej w Polsce • opisuje zmiany w wielkości połowów w Polsce w ostatnich latach na podstawie wykresu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stan i perspektywy rozwoju polskiego rybactwa omawia znaczenie rybactwa śródlądowego dla gospodarki wybranego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wielkość i strukturę połowów w Polsce w ostatnich latach na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • prognozuje zmiany w polskim rybactwie związane z uczestnictwem we wspólnej polityce rolnej UE
32./33.	Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości z rozdziału <i>Rolnictwo</i>					
IV. Przemysł						
34.	Sytuacja polskiego przemysłu	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału polskiego przemysłu • wymienia przyczyny restrukturyzacji polskiego przemysłu • wymienia przykłady specjalnych stref ekonomicznych w Polsce na podstawie mapy 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój i znaczenie przemysłu na obszarze Polski • omawia znaczenie specjalnych stref ekonomicznych dla gospodarki kraju 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przykłady przekształceń własnościowych w polskim przemyśle mających wpływ na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 r. • określa miejsce Polski w światowej produkcji przemysłowej 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ukazuje perspektywy rozwoju przemysłu w Polsce
35.	Górnictwo w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rozmieszczenie najważniejszych złóż surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej • wymienia surowce energetyczne eksploatowane w kraju i wskazuje ich rozmieszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Polski obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany wielkości wydobycia wybranych surowców mineralnych w Polsce na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wielkość wydobycia surowców w Polsce na tle światowej produkcji na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stan i perspektywy rozwoju polskiego przemysłu wydobywczego • omawia warunki występowania niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego

		na mapie				
36.	Przemysł energetyczny w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje elektrowni funkcjonujących w Polsce • wymienia alternatywne źródła energii wykorzystywane w polskiej energetyce • dokonuje podziału elektrowni funkcjonujących w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozmieszczenie największych elektrowni ciepłych, wodnych i innych niekonwencjonalnych na podstawie map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia współczesne przemiany w polskiej energetyce • porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i w innych państwach świata na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje zmian w gospodarowaniu różnymi źródłami energii w Polsce • wskazuje możliwość wykorzystania alternatywnych źródeł energii w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia aktualną lokalizację różnego typu elektrowni w Polsce • formułuje problemy energetyki na przykładach wybranych regionów Polski
37.	Przemysł przetwórczy w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze działy przetwórstwa przemysłowego w Polsce • wskazuje obszary rozmieszczenia przemysłu spożywczego, samochodowego, elektronicznego i meblarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje dynamicznie rozwijające się dziedziny produkcji przemysłowej w Polsce • wskazuje na mapie Polski siedziby najbardziej dochodowych firm przetwórstwa przemysłowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę poszczególnych działów przetwórstwa przemysłowego w gospodarce Polski • porównuje strukturę przemysłu przetwórczego Polski z krajami UE 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje uwarunkowania rozmieszczenia przemysłu przetwórczego w Polsce na podstawie map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia perspektywę rozwoju przemysłu zaawansowanej technologii w Polsce
38.	Obszary koncentracji przemysłu w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między ośrodkiem przemysłowym a okręgiem przemysłowym • wskazuje na mapie nieistniejące już i współczesne okręgi przemysłowe w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozmieszczenie okręgów przemysłowych w Polsce w latach 80. i 90. XX w. oraz współczesnych na podstawie map tematycznych • omawia czynniki lokalizacji wybranych okręgów przemysłowych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rozmieszczenie i znaczenie okręgów przemysłowych w Polsce • opisuje przyczyny restrukturyzacji w wybranych okręgach przemysłowych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany zachodzące w wybranych okręgach przemysłowych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje procesy restrukturyzacyjne zachodzące w wybranych okręgach przemysłowych w Polsce, biorąc pod uwagę dawną i obecną strukturę gałęziową przemysłu
39./40.	Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości z rozdziału <i>Przemysł</i>					
V. Usługi						
41.	Transport w Polsce	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady działalności usługowej w Polsce • wymienia przykłady firm usługowych mających siedziby w wybranym powiecie • wskazuje na mapie najważniejsze szlaki transportowe w Polsce • charakteryzuje sieć transportową wybranego regionu kraju • wymienia elementy infrastruktury transportu przesyłowego 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę i znaczenie usług w Polsce • wymienia problemy transportu kolejowego i samochodowego w Polsce • przedstawia znaczenie transportu intermodalnego, jego wady i zalety • wymienia przyczyny budowy autostrad i dróg ekspresowych w Polsce 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach UE • przedstawia uwarunkowania rozwoju i strukturę transportu w Polsce • określa stopień rozwoju sieci transportowej w Polsce na tle krajów UE • określa zmiany w zakresie środków transportu w Polsce • określa skutki budowy autostrad i dróg ekspresowych w Polsce 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady przekształceń własnościowych w polskiej gospodarce mających wpływ na zmiany struktury usług • analizuje sieć transportu w Polsce jej zmiany na podstawie danych statystycznych i map tematycznych • wyjaśnia zróżnicowanie udziału poszczególnych rodzajów transportu w przewozach i pracy przewozowej w Polsce na podstawie danych statystycznych 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność inwestowania w rozwijanie sieci transportowej we własnym regionie i w Polsce
42.	Łączność w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje usług, które obejmuje łączność 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę łączności w gospodarce Polski • opisuje rozwój łączności 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie kraju 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny niższego poziomu rozwoju łączności w Polsce w stosunku do wysoko 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia uwarunkowania oraz współczesne tendencje rozwoju różnych środków

			w Polsce po II wojnie światowej	• określa poziom rozwoju łączności w Polsce na tle krajów UE	rozwiniętych krajów UE	łączności w Polsce
43.	Atrakcyjność turystyczna Polski	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>atrakcyjność turystyczna</i> • wymienia walory krajoznawcze Polski • odróżnia walory przyrodnicze od antropogenicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia regiony turystyczne w Polsce i wskazuje je na mapie • przedstawia atrakcje turystyczne wybranych regionów Polski na podstawie dostępnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje czynniki warunkujące rozwój turystyki w Polsce • porównuje i walory turystyczne wybranych regionów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia walory przyrodnicze i pozaprzyrodnicze Polski • ocenia regionalne zróżnicowanie infrastruktury turystycznej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • dowodzi atrakcyjności turystycznej Polski
44.	Turystyka krajowa i zagraniczna	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki warunkujące rozwój turystyki • podaje kierunki wyjazdów zagranicznych polskich turystów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę turystyki w gospodarce krajowej • charakteryzuje turystykę krajową i zagraniczną w Polsce na podstawie danych statystycznych i map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia współczesne tendencje rozwoju różnych rodzajów turystyki w Polsce • porównuje strukturę wykorzystania środków transportu w turystyce krajowej i zagranicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje cechy ruchu turystycznego w Polsce na podstawie danych statystycznych • przedstawia konsekwencje rozwoju turystyki w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze i gospodarkę Polski
45.	Handel zagraniczny Polski	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny ujemnego salda bilansu handlowego Polski • wskazuje głównych partnerów handlowych Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie handlu zagranicznego dla gospodarki Polski • przedstawia bilans handlu zagranicznego Polski i wyjaśnia jego zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje strukturę towarową handlu zagranicznego Polski i wybranych państw Europy • wykazuje zmiany znaczenia handlu zagranicznego dla gospodarki Polski • wskazuje kierunki geograficzne i strukturę handlu zagranicznego na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zmian kierunków eksportu i importu Polski po 1990 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa miejsce Polski w światowym handlu międzynarodowym • przewiduje, w jakich kierunkach będzie rozwijał się handel zagraniczny naszego kraju

VI. Polska w świecie

46.	Polska w organizacjach międzynarodowych	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Polska • wymienia euroregiony funkcjonujące przy polskich granicach i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady działań podejmowanych przez Polskę w ramach organizacji międzynarodowych na podstawie dostępnych źródeł • charakteryzuje międzynarodową współpracę w ramach euroregionów oraz miast i gmin bliźniaczych 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia udział Polski w procesach integracyjnych i głównych organizacjach międzynarodowych • wskazuje korzyści wynikające z funkcjonowania euroregionów w Polsce 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia działalność Polski w organizacjach, które zapobiegają zagrożeniom społeczno-ekonomicznym oraz konfliktom zbrojnym lub je niwelują 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia społeczne i gospodarcze konsekwencje przystąpienia Polski do UE
47.	Inwestycje zagraniczne w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność inwestycyjną Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje polskie bezpośrednie inwestycje zagraniczne i podaje ich wartość na podstawie danych statystycznych • podaje przykłady bezpośrednich inwestycji zagranicznych prowadzonych w wybranym 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia strukturę przestrzenną BIZ w Polsce na podstawie danych statystycznych • analizuje wartość BIZ napływających do poszczególnych regionów naszego kraju na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bariery w napływie BIZ do Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie BIZ dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju • wskazuje przykłady bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce

			województwie na podstawie dostępnych źródeł	mapy		
48./49.	Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości z rozdziałów <i>Usługi</i> i <i>Polska w świecie</i>					
VII. Zróżnicowanie regionalne Polski						
50.	Regiony fizycznogeograficzne Polski	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wymienia kryteria podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne wskazuje na mapie prowincje i podprowincje Polski 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia regionalizację fizycznogeograficzną Polski wskazuje na mapie makroregiony Polski 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w Polsce 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski na podstawie dostępnych źródeł 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> porównuje podział Polski na pasy ukształtowania powierzchni z podziałem na regiony fizycznogeograficzne
51.	Cechy środowiska przyrodniczego wybranego regionu Polski	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wymienia walory środowiska przyrodniczego wybranej krainy geograficznej 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje elementy środowiska przyrodniczego wybranej krainy geograficznej na podstawie map, danych statystycznych i innych źródeł 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego wybranego regionu 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przetwarza dominanty środowiska wybranej krainy geograficznej Polski na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wykazuje związki i zależności zachodzące między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego w wybranym makroregionie
52.	Regionalne zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Polski	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wymienia regiony o najwyższym i najniższym stopniu rozwoju społeczno-gospodarczego wskazuje na mapie regiony różniące się poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynniki wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy wybranych regionów Polski ocenia poziom rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych regionów Polski 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady działań zmniejszających dysproporcje w rozwoju poszczególnych regionów Polski 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski
53.	Potencjał gospodarczy wybranego regionu Polski	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wymienia mierniki rozwoju społeczno-gospodarczego danego regionu 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> omawia wartości mierników rozwoju społeczno-gospodarczego wybranego regionu na podstawie danych statystycznych 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę i zadania samorządu terytorialnego w regionie na podstawie dostępnych źródeł omawia zmiany zachodzące w środowisku geograficznym w wybranym regionie Polski 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> ocenia potencjał gospodarczy regionu na podstawie danych statystycznych i dostępnych źródeł 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> omawia inicjatywy podejmowane w regionie na rzecz jego rozwoju na podstawie dostępnych źródeł
VIII. Degradacja i ochrona środowiska						
54.	Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego w Polsce	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła zanieczyszczeń atmosfery, hydrosfery i biosfery wymienia regiony w Polsce o największym zanieczyszczeniu środowiska 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje źródła zanieczyszczeń atmosfery, hydrosfery i biosfery, wymienia nazwy obszarów ekologicznego zagrożenia oraz klęski ekologiczne i wskazuje te obszary na mapie 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> omawia wybrane wskaźniki zanieczyszczenia powietrza omawia skutki nadmiernej emisji zanieczyszczeń atmosferycznych 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska w Polsce 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> ocenia stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego w Polsce wskazuje przykłady zachowań człowieka wobec klęsk ekologicznych
55.	Ochrona środowiska przyrodniczego Polski	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> podaje różnice między parkiem narodowym a rezerwatem biosfery wymienia gatunki roślin 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia formy ochrony przyrody i krajobrazu w Polsce 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> omawia uwarunkowania rozmieszczenia obszarów chronionych w Polsce wyjaśnia, na czym polega 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania polskich i międzynarodowych organizacji na rzecz ochrony przyrody prowadzone na terytorium 	Uczeń poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> ocenia kierunki i skuteczność działań na rzecz ochrony środowiska podejmowanych w Polsce

Geografia ZR

Wymagania edukacyjne

3-letnie LO, 4-letnie TL

		i zwierząt objętych ochroną w Polsce		restytucja gatunków <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady restytucji gatunków zwierząt w Polsce 	naszego kraju	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność prowadzenia działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce
56.	Walory parków narodowych w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia parki narodowe w Polsce • wskazuje parki narodowe na mapie ogólnogeograficznej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przykłady form ochrony przyrody i krajobrazu we własnym regionie • charakteryzuje walory przyrodnicze parku narodowego we własnym regionie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakterystyczne walory przyrodnicze podlegające szczególnej ochronie w parkach narodowych w Polsce na podstawie dostępnych źródeł, np. map i danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje unikalne obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie polskich parków narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje utworzenie nowego obszaru chronionego we własnym regionie
57.	Sprawdzenie wiadomości z rozdziałów <i>Zróźnicowanie regionalne Polski</i> i <i>Degradacja i ochrona środowiska</i>					
Powtórzenie materiału przed egzaminem maturalnym (15 godz.)						
58.–60.	Środowisko przyrodnicze Polski Mapa jako obraz Ziemi Sfery Ziemi Procesy endogeniczne i egzogeniczne	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy położenia geograficznego Polski • zaznacza na mapie sąsiadów Polski • zaznacza na mapie główne obszary występowania surowców mineralnych w Polsce i na świecie • wymienia czynniki kształtujące rzeźbę terenu • odczytuje dane z klimatogramów • wymienia elementy bilansu wodnego na podstawie schematu • rozpoznaje typy jezior • wymienia państwa nadbałtyckie • wymienia typy gleb i lasów występujących w Polsce i na świecie • wymienia elementy mapy • wymienia metody przedstawiania rzeźby terenu na mapie • czyta legendę mapy topograficznej • wymienia źródła ciepła na Ziemi • wymienia czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza na Ziemi • odczytuje z mapy symbole 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski na podstawie mapy • przedstawia jednostki tektoniczne Polski na podstawie mapy • zaznacza na mapie zasięg złodowaceń w Polsce • opisuje pasy rzeźby terenu Polski • podaje cechy klimatu Polski na podstawie map tematycznych • opisuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze rzek i jezior Polski • podaje przyczyny niewielkiego zasolenia wód Bałtyku • przedstawia granice zasięgów wybranych gatunków drzew w Polsce • klasyfikuje mapy ze względu na różne kryteria • charakteryzuje metody prezentacji zjawisk ilościowych i jakościowych na mapie • przedstawia mechanizm powstawania monsunów • opisuje właściwości chemiczne wód morskich • opisuje typy ustrojów rzecznych • wskazuje na mapie obszary głównych fałdowań górskich • wymienia przykłady form 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje charakterystyczne cechy granic Polski • porównuje budowę geologiczną Karpat Zewnętrznych i Karpat Wewnętrznych na podstawie przekroju geologicznego • podaje różnice między działalnością rzeźbotwórczą lądolodu i lodowca górskiego • wyjaśnia różnice między krajobrazem starogłacialnym a młodogłacialnym • charakteryzuje klimat Polski na podstawie map klimatycznych i danych statystycznych • omawia cechy reżimu polskich rzek • porównuje batymetrię jezior różnego typu • charakteryzuje typy wybrzeży Morza Bałtyckiego • odróżnia gleby strefowe od niestrefowych • charakteryzuje profile glebowe • opisuje wykorzystanie gospodarcze lasów • porównuje i szereguje różne rodzaje skał • porównuje rozkład temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia konsekwencje położenia geopolitycznego Polski • analizuje tabelę stratygraficzną • analizuje ukształtowanie pionowe powierzchni kraju na podstawie krzywej hipsograficznej • wykazuje skutki gospodarcze ekstremalnych zjawisk atmosferycznych w Polsce i na świecie • wyjaśnia przyczyny niedoboru wody oraz przyczyny powodzi w Polsce i na świecie • analizuje przekrój przez basen artezyjski • porównuje wartość użytkową gleb w różnych regionach Polski • wyjaśnia przyczyny regionalnego zróżnicowania lesistości w Polsce • posługuje się skalą połową do obliczenia powierzchni • wyjaśnia skutki globalnych zmian klimatu • omawia genezę oraz skutki tsunami • czyta plany batymetryczne jezior • wykazuje zależność między ruchami płyt skorupy ziemskiej a trzęsieniami ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany terytorium oraz granic państwa polskiego na przestrzeni dziejów • porównuje cechy ukształtowania powierzchni Polski z ukształtowaniem powierzchni innych krajów • wykazuje związek między siecią hydrograficzną a innymi elementami systemu przyrodniczego Ziemi • ocenia stan czystości wód Bałtyku • wskazuje sposoby zapobiegania erozji gleb w Polsce • odczytuje i interpretuje treść mapy topograficznej i samochodowej • porównuje klimatogramy charakterystyczne dla różnych typów klimatu • analizuje przyczyny zróżnicowania elementów bilansu wodnego w różnych strefach klimatycznych • ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów współczesnych złodzeń • wykazuje związek występowania zjawisk wulkanicznych

		<p>synoptyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> zaznacza na mapie miejsca, w których odnotowano ekstremalne zjawiska atmosferyczne rozpoznaje podstawowe (najpospolitsze) rodzaje skał występujących na Ziemi wymienia procesy endogeniczne i egzogeniczne 	<p>erozyjnych i akumulacyjnych powstałych w wyniku działalności rzek i lodolodów</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje cechy gór zrębowych i fałdowych omawia rozmieszczenie wulkanów i trzęsień ziemi na świecie na podstawie mapy tematycznej 	<p>powietrza w poszczególnych porach roku</p> <ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje jeziora wg typów genetycznych wyjaśnia przyczyny ruchu płyt tektonicznych wymienia różnicę między ruchami epejrogenicznymi a ruchami izostatycznymi opisuje czynniki wpływające na przebieg procesów krasowych 	<ul style="list-style-type: none"> podaje konsekwencje ruchów masowych 	<p>z przebiegiem granic płyt litosfery</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie wietrzenia jako procesu rzeźbotwórczego powierzchni Ziemi
61.–63.	<p>Przemiany polityczne i gospodarcze świata Ludność i urbanizacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata zaznacza na mapie aktualny podział administracyjny Polski wymienia czynniki wpływające na zmianę liczby ludności w Polsce i na świecie wymienia fazy przejścia demograficznego wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce i na świecie wymienia kraje o wysokim i niskim przyroście naturalnym wymienia grupy ekonomiczne ludności na podstawie piramidy wieku i płci wymienia przyczyny migracji zewnętrznych i wewnętrznych w Polsce i na świecie wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce wymienia główne odmiany ludzkie na świecie wymienia czynniki wpływające na aktywność zawodową ludności w Polsce i na świecie wymienia główne choroby w krajach wysoko i słabo rozwiniętych wymienia funkcje miast i typy aglomeracji w Polsce i na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wybrane ustroje polityczne na świecie opisuje czynniki decydujące o rozmieszczeniu ludności w Polsce i na świecie omawia przestrzenne zróżnicowanie przyrostu naturalnego w Polsce i na świecie przedstawia zmiany liczby ludności w Polsce po II wojnie światowej porównuje piramidę wieku i płci Polski z piramidami wieku i płci innych państw podaje przyczyny starzenia się społeczeństwa określa kierunki migracji zewnętrznych Polaków na podstawie mapy wyjaśnia rozmieszczenie przedstawicieli poszczególnych wyznań na świecie charakteryzuje strukturę bezrobocia w Polsce podaje najczęstsze przyczyny zgonów w Polsce i na świecie charakteryzuje największe miasta w Polsce i na świecie oraz omawia ich rozmieszczenie charakteryzuje funkcje wybranych miast na świecie charakteryzuje przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> podaje kryteria podziału państw wg PKB na 1 mieszkańca oraz HDI oblicza: wskaźniki dynamiki zmian liczby ludności, współczynnik przyrostu naturalnego i współczynnik feminizacji, współczynnik przyrostu rzeczywistego, współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik bezrobocia opisuje cechy społeczeństwa w różnych fazach przejścia demograficznego opisuje wpływ barier osadniczych na rozmieszczenie ludności na świecie wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce rozdziela fazy urbanizacji omawia znaczenie obiektów kultury materialnej w przeszłości i w czasach współczesnych w wybranym województwie w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na przykładach procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r. przedstawia zmiany podziału administracyjnego Polski po II wojnie światowej porównuje kształt piramidy wieku i płci ludności Polski w danym roku z piramidami wieku i płci innych państw wyjaśnia kulturowe aspekty zróżnicowania religijnego omawia przyczyny i konsekwencje bezrobocia w Polsce i na świecie ocenia wpływ procesów urbanizacyjnych na zmiany sieci osadniczej w Polsce i na świecie przedstawia uwarunkowania preferencji wyborczych Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po 1989 r. oraz jego następstwa prognozuje rozwój liczby ludności Polski na podstawie wskaźników demograficznych przewiduje społeczno-gospodarcze skutki starzenia się społeczeństwa ocenia najnowszą falę migracji Polaków po wejściu do UE ocenia skutki zróżnicowania stanu zdrowia ludności Polski i innych krajów świata interpretuje wskaźniki urbanizacji w Polsce i Europie ocenia wkład Polaków w rozwój cywilizacyjny świata

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne opcje polityczne i organizacje pozarządowe w Polsce wymienia obiekty kultury materialnej oraz obiekty z <i>Listy światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego UNESCO</i> w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> procesów urbanizacyjnych w Polsce i na świecie charakteryzuje wybrane pomniki historii Polski oraz polskie obiekty z <i>Listy światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego UNESCO</i> 			
64./65.	Rolnictwo	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce i na świecie wymienia regiony rolnicze w Polsce i na świecie wymienia główne obszary upraw roślin i chowu zwierząt w Polsce i na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje uwarunkowania rozwoju rolnictwa wybranego regionu Polski oraz wybranych państw na świecie charakteryzuje rozmieszczenie upraw i wielkość produkcji głównych ziemiopłodów oraz zwierząt gospodarskich w Polsce i na świecie na podstawie danych statystycznych charakteryzuje stan floty rybackiej oraz wielkość połowów w Polsce i na świecie na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zróżnicowanie poziomu rolnictwa w Polsce i na świecie oraz podaje jego konsekwencje porównuje produkcję rolniczą Polski z produkcją rolniczą wybranych krajów świata przestawia zmiany w polskim rolnictwie po wstąpieniu do UE przestawia stan i perspektywy rozwoju światowego oraz polskiego rybactwa 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ poszczególnych czynników na rozwój rolnictwa Polsce i na świecie analizuje strukturę przestrzenną upraw w Polsce i na świecie oraz jej zmiany na podstawie danych statystycznych porównuje wielkość produkcji zwierzęcej w Polsce na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych porównuje chów ekstensywny i intensywny analizuje wielkość i strukturę połowów w Polsce i na świecie na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę rolną państwa polskiego i wybranych państw świata określa tendencje zmian w pogłowie zwierząt gospodarskich w Polsce i na świecie prognozuje zmiany w polskim rybactwie związane z uczestnictwem we wspólnej polityce rolnej UE
66./67.	Przemysł	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje podziału przemysłu wg wybranych kryteriów wymienia funkcje przemysłu wymienia czynniki lokalizacji przemysłu wskazuje lokalizację najważniejszych złóż surowców mineralnych w Polsce i na świecie na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych wymienia rodzaje elektrowni w Polsce i na świecie wymienia alternatywne źródła energii wymienia najważniejsze działy przetwórstwa przemysłowego w Polsce i na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary występowania zasobów naturalnych w Polsce i na świecie przedstawia rozmieszczenie elektrowni ciepłych, wodnych i innych niekonwencjonalnych w Polsce i na świecie wskazuje dynamicznie rozwijające się dziedziny produkcji przemysłowej w Polsce i na świecie charakteryzuje i wskazuje na mapie specjalne strefy ekonomiczne w Polsce analizuje rozmieszczenie ośrodków high-tech na świecie omawia czynniki lokalizacji wybranych okręgów przemysłowych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zmiany wielkości wydobycia wybranych surowców mineralnych w Polsce i na świecie na podstawie danych statystycznych porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata na podstawie danych statystycznych porównuje strukturę przemysłu przetwórczego Polski ze strukturą innych krajów świata opisuje zmiany zachodzące w okręgach przemysłowych Polski i świata 	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce Polski w światowej produkcji przemysłowej ocenia wielkość wydobycia surowców w Polsce i na świecie wyjaśnia przyczyny i konsekwencje zmian w gospodarowaniu różnymi źródłami energii w Polsce i na świecie omawia procesy modernizacji i restrukturyzacji zachodzące w okręgach przemysłowych 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia stan i perspektywy rozwoju polskiego i światowego przemysłu wydobywczego formułuje problemy energetyki w Polsce i na świecie ocenia perspektywę rozwoju przemysłu zaawansowanej technologii w Polsce i na świecie

		• wskazuje na mapie największe okręgi przemysłowe świata i Polski				
68./69.	Usługi	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału usług • omawia sieć transportową wybranego państwa oraz Polski • wyjaśnia znaczenie terminu <i>atrakcyjność turystyczna</i> • wymienia walory krajoznawcze Polski i wybranych państw świata • wymienia czynniki warunkujące rozwój turystyki • wskazuje głównych partnerów handlowych Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę usług w gospodarce Polski i innych państw świata • omawia wady i zalety różnych rodzajów transportu • omawia rolę łączności w gospodarce Polski i świata • przedstawia atrakcje turystyczne w wybranym państwie świata i w Polsce • omawia rolę turystyki w polskiej i światowej gospodarce • omawia bilans handlu zagranicznego wybranych państw świata i Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach UE • przedstawia uwarunkowania rozwoju i strukturę transportu w Polsce i na świecie • podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności w Polsce i na świecie • porównuje walory turystyczne wybranych państw w Polsce • przedstawia współczesne tendencje rozwoju różnych rodzajów turystyki w Polsce i na świecie • porównuje strukturę towarową handlu zagranicznego Polski i wybranych państw świata 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zróżnicowanie udziału poszczególnych rodzajów transportu w przewozach i pracy przewozowej w Polsce i na świecie na podstawie danych statystycznych • ocenia zróżnicowanie infrastruktury turystycznej w Polsce i na świecie • przedstawia konsekwencje rozwoju turystyki w Polsce i na świecie • wyjaśnia przyczyny zmian kierunków eksportu i importu Polski po 1990 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia uwarunkowania oraz współczesne tendencje rozwoju różnych środków transportu oraz łączności w Polsce i na świecie • ocenia wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze Polski i innych państw świata • ocenia miejsce Polski w światowym handlu międzynarodowym i przewiduje kierunki jego rozwoju
70./71.	Polska w świecie Zróżnicowanie regionalne Polski Problemy współczesnego świata	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia organizacje międzynarodowe, m.in. te, do których należy Polska • wymienia euroregiony na podstawie mapy • wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność inwestycyjną Polski • wymienia kryteria podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne • wymienia walory środowiska wybranej krainy geograficznej w Polsce • wymienia mierniki poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje międzynarodową współpracę w ramach euroregionów oraz miast i gmin bliźniaczych • omawia polskie bezpośrednie inwestycje zagraniczne i podaje ich wartość na podstawie danych statystycznych • charakteryzuje elementy środowiska przyrodniczego wybranej krainy geograficznej na podstawie mapy • przedstawia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski i świata • podaje przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje korzyści wynikające z funkcjonowania euroregionów w Polsce • przedstawia nierównomierny napływ inwestycji zagranicznych w różnych regionach kraju na podstawie mapy • wyjaśnia uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego regionów Polski • omawia przyczyny i skutki globalizacji • podaje przykłady form współpracy międzynarodowej na różnych płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia działalność Polski w organizacjach międzynarodowych • przedstawia bariery w napływie BIZ do Polski • przedstawia przykłady działań zmniejszających dysproporcje w poziomie rozwoju wybranych regionów Polski • przedstawia ekonomiczne skutki konfliktów na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia społeczne i gospodarcze konsekwencje przystąpienia Polski do UE • ocenia znaczenie inwestycji zagranicznych w Polsce • omawia inicjatywy podejmowane w regionie na rzecz jego rozwoju na podstawie dostępnych źródeł • stosuje różne mierniki do oceny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego państw
72.	Degradacja i ochrona środowiska przyrodniczego w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła zanieczyszczeń w różnych sferach Ziemi • wymienia obszary na świecie i w Polsce o największym 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje źródła zanieczyszczeń różnych sfer Ziemi • wymienia nazwy obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny przestrzennego zróżnicowania emisji głównych zanieczyszczeń powietrza na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska w Polsce i na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego w Polsce i na świecie

Geografia ZR

Wymagania edukacyjne

3-letnie LO, 4-letnie TL

	i na świecie	<p>zanieczyszczeniu środowiska na podstawie map</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje różnice między parkiem narodowym a rezerwatem biosfery • rozpoznaje parki narodowe w Polsce i na świecie na podstawie mapy 	<p>ekologicznego zagrożenia oraz klęski ekologicznej w Polsce i na świecie oraz wskazuje te obszary na mapie</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia formy ochrony przyrody i krajobrazu w Polsce i na świecie • charakteryzuje walory przyrodnicze parków narodowych w Polsce i na świecie • wymienia obszary o różnym stopniu zależności człowieka od środowiska przyrodniczego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki nadmiernej emisji zanieczyszczeń atmosferycznych • podaje przykłady restytucji różnych gatunków zwierząt • wyjaśnia zasady zrównoważonego rozwoju • przedstawia charakterystyczne walory przyrodnicze podlegające szczególnej ochronie w parkach narodowych w Polsce i na świecie na podstawie danych statystycznych i dostępnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania międzynarodowych organizacji na rzecz ochrony przyrody w Polsce i na świecie • opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie parków narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady zachowań człowieka wobec klęsk ekologicznych • ocenia kierunki i skuteczność działań państw na rzecz ochrony środowiska
73.–80. (8 godz.)	Zajęcia terenowe	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa współrzędne geograficzne miejsca obserwacji na pomocą GPS 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje pomiaru azymutu za pomocą busoli • wyznacza kierunki świata za pomocą busoli • określa wysokość bezwzględną za pomocą GPS 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy środowiska przyrodniczego w okolicach szkoły • opisuje typy skał występujących w okolicach szkoły na podstawie mapy geologicznej i obserwacji bezpośredniej 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje elementy środowiska przyrodniczego w otoczeniu szkoły • określa sposoby użytkowania ziemi w pobliżu miejsca obserwacji 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki zachodzące pomiędzy elementami środowiska przyrodniczego a użytkowaniem ziemi na badanym obszarze